

Hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov za rok 2023

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ, Rada) zverejňuje hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov za rok 2023. Postupuje tak v zmysle súčasného znenia § 30aa ods. 17 a 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (ďalej len „zákon“), ktorý Rade určuje vypracovať a zverejniť hodnotenie plnenia limitu každoročne do 15. júna na základe metodiky dohodnutej s Ministerstvom financií Slovenskej republiky dňa 22. decembra 2022¹.

Vzhľadom na to, že **pre rok 2023 bola v platnosti všeobecná úniková doložka** v zmysle § 30aa ods. 22 zákona, **vláda nebola povinná zosúladiť rozpočet verejnej správy s limitom verejných výdavkov za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť**. Hodnotenie tak slúži predovšetkým ako informácia o vplyve výdavkov spadajúcich pod limit na dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

V zmysle súčasného znenia § 30aa ods. 19 zákona však platí, že ak Rada vyhodnotí, že limit verejných výdavkov za rok 2023 nebol splnený, vláda do 30 dní od zverejnenia hodnotenia radou zasiela národnej rade písomné zdôvodnenie nesplnenia limitu výdavkov za predchádzajúci rozpočtový rok².

Postup Rady pri hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov

Východiskom hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov sú údaje za rok 2023 z jarnej notifikácie deficitu a dlhu zverejnené ŠÚ SR 22. apríla 2024. Pomocou týchto dát Rada vyčíslila skutočné výdavky, ktoré spadajú pod limit. Od celkových výdavkov verejnej správy sa odpočítali výdavky územnej samosprávy, výdavky z prostriedkov rozpočtu EÚ (eurofondy, Plán obnovy); výdavky na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu; odvody do rozpočtu Európskej únie; úrokové náklady; jednorazové výdavky; a časť výdavkov na dávky v nezamestnanosti, ktoré sú ovplyvnené hospodárskym cyklom. Ide o položky, ktorých spoločným znakom je to, že vláda nad nimi nemá priamu kontrolu alebo boli vyvolané mimoriadnymi, jednorazovými okolnosťami.

V druhom kroku Rada zistila rozdiel voči platnému limitu na rok 2023 a následne zohľadnila položky vymenované zákonom. Ide o vplyvy schválených legislatívnych zmien na príjmy rozpočtu verejnej správy alebo dlhodobú udržateľnosť, vplyvy zmien zaradenia jednotlivých subjektov do sektora verejnej správy a ich vyradenia, vplyvy tzv. bilančných výdavkov³, vplyvy použitia nevyčerpaných finančných prostriedkov z minulých rokov. Ďalšou kategóriou sú účelovo určené príjmy (napríklad príjmy grantov alebo tržby), ktoré slúžia na financovanie dodatočných výdavkov a ich realizácia nad rámec limitu verejných výdavkov sa v zmysle zákona nepovažuje za prekročenie limitu.

Výsledkom hodnotenia je, že došlo k prekročeniu limitu takmer o 1,0 mld. eur (0,8 % HDP) najmä z dôvodu trvalého zvýšenia výdavkov na 13. dôchodky a zdravotníctvo. Vzhľadom na to, že vypočítaný limit na rok 2023 mal prispieť k zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti o 0,2 % HDP, jeho skutočný vývoj prispel v roku 2023 k zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti približne o 0,6 % HDP.

¹ [Metodika výpočtu, aktualizácie a hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov](#), december 2022

² Druhá veta odseku 19 o povinnosti vlády požiadať o vyslovenie dôvery sa neuplatňuje vzhľadom na to, že v roku 2023 došlo k schváleniu programového vyhlásenia vlády po voľbách do NR SR. Zároveň, keďže prvý limit verejných výdavkov bol vypočítaný za rok 2023, nemohlo dôjsť k prekročeniu limitu v dvoch po sebe nasledujúcich rokoch (vo výške aspoň 1 % HDP).

³ Ide o výdavky, ktorých nárast je sprevádzaný aj zvýšením príjmov v rovnakej sume (napríklad štátom platené poistné na zdravotné poistenie), a tak neovplyvňujú dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

Platný limit verejných výdavkov na rok 2023

Limit verejných výdavkov RRZ vypočítala a predložila do NR SR v decembri 2022 na obdobie rokov 2023 až 2025 a bol schválený uznesením NR SR č. 1964 z 1. februára 2023⁴. **Limit na rok 2023 bol určený v sume 41 321 154 940 eur a schválený rozpočet bol v súlade s týmto limitom.**

Rada následne v zákonom termíne do 30. júna 2023 pripravila pravidelnú aktualizáciu limitu, v ktorom sa premietli vplyvy legislatívnych opatrení schválených medzi 1. januárom 2023 a 21. júnom 2023⁵. Išlo o vplyvy legislatívnych opatrení, ktoré ovplyvňujú príjmy verejnej správy alebo dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

Nakoľko aktualizované limity boli schválené iba Výborom NR SR pre hospodárske záležitosti a neboli schválené aj Výborom NR SR pre financie a rozpočet, nevstúpili do platnosti. Platným tak ostal limit schválený uznesením č. 1964 z 1. februára 2023. **Tento limit preto slúži aj ako východiskový bod pre hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov.** Vplyvy legislatívnych opatrení, ktoré boli predmetom aktualizácie, RRZ premietla do hodnotenia plnenia limitu⁶.

Plnenie limitu verejných výdavkov v roku 2023

Po zohľadnení rozdielu medzi skutočnými výdavkami spadajúcimi pod limit a platným limitom a po zohľadnení zákonných úprav (Tabuľka 1) Rada konštatuje, že vláda v roku 2023 prekročila platný limit verejných výdavkov. **Suma prekročenia limitu verejných výdavkov dosahuje 994 389 tis. eur, čo predstavuje 0,8 % HDP.**

Vzhľadom na to, že vypočítaný limit na rok 2023 mal prispieť k zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti o 0,2 % HDP⁷, jeho skutočný vývoj prispel v roku 2023 k zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti približne o 0,6 % HDP⁸.

⁴ NR SR, [Schválený limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025](#)

⁵ RRZ, [Aktualizácia limitu verejných výdavkov na roky 2023 až 2025 a výpočet limitu verejných výdavkov na rok 2026](#)

⁶ Ide o rovnaký zoznam opatrení, ako v prípade pravidelnej aktualizácie, avšak s aktualizovanou výškou vplyvov (podrobný zoznam opatrení je uvedený v Tabuľke 2 v Prílohe 1).

⁷ Zákonom definovaná požiadavka na zlepšenie dlhodobej udržateľnosti v čase vysokých rizík spojených s dlhodobou udržateľnosťou je 0,5 % HDP. Vzhľadom na uskutočnenie dôchodkovej reformy však bola v zmysle ustanovení zákona znížená na 0,2 % HDP.

⁸ Ide o súčet odchýlky výdavkov od platného limitu (0,8 % HDP) a požiadavky na zlepšenie udržateľnosti zahrnutej v platnom limite (-0,2 % HDP).

Tabuľka 1: Hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov v roku 2023

(tis. eur)	2023	poznámky
1. Výdavky VS (bez subsektoru územnej samosprávy)*	52 833 881	<i>podrobne v Prílohe 1</i>
(-) Výdavky z prostriedkov rozpočtu EÚ	3 713 817	
(-) Výdavky zo štátneho rozpočtu na spolufinancovanie	702 916	
(-) Odvody Európskej únii	945 834	
(-) Výdavky na správu dlhu verejnej správy	1 420 730	
(-) Jednorazové výdavky	2 232 308	<i>odhad RRZ, podrobne v Prílohe 1</i>
(-) Výdavky ovplyvnené hospodárskym cyklom	9 520	<i>odhad RRZ**</i>
2. Výdavky spadajúce pod limit - skutočnosť	43 808 755	
3. Limit verejných výdavkov schválený NRSR 1. februára 2023	41 321 155	
4. Rozdiel (2-3)	2 487 600	
5. Vplyvy schválených legislatívnych zmien na príjmy a dlhodobú udržateľnosť	382 334	<i>podrobne v Prílohe 1</i>
6. Bilančné výdavky	1 418 421	<i>podrobne v Prílohe 1</i>
7. Vplyvy použitia nevyčerpaných finančných prostriedkov z minulých rokov	-258 026	<i>podrobne v Prílohe 1</i>
8. Účelovo určené príjmy	-49 517	<i>podrobne v Prílohe 1</i>
9. Plnenie limitu po zohľadnení úprav (4-5-6-7-8)***	994 389	

* vrátane transferov od subjektov ústrednej správy a fondov sociálneho zabezpečenia (subsektory S.1311 a S.1314) poskytnutých územnej samospráve (subsektor S.1313)

** Ide o úroveň cyklických výdavkov na dávky v nezamestnanosti, ktorej výška je ovplyvnená takmer nulovou odhadovanou produkčnou medzerou a celkovými výdavkami na dávku v sume 268 mil. eur v roku 2023.

*** kladná suma znamená prekročenie limitu verejných výdavkov

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

K prekročeniu limitu verejných výdavkov prispelo najmä zavedenie trvalých 13. dôchodkov (0,4 % HDP) a zvýšené výdavky v sektore zdravotníctva⁹ na mzdy a prevádzkové výdavky nemocníc (0,3 % HDP). Medzi ďalšie faktory patrili schválené zmeny v minimálnych dôchodkoch (0,1 % HDP) a vyššie výdavky Sociálnej poisťovne nad rámec mimoriadnej valorizácie dôchodkov (0,1 % HDP). Podrobná tabuľka je uvedená Prílohe 2 (Tabuľka 10).

⁹ Ide o porovnanie skutočných výdavkov voči predpokladom rozpočtu, keďže schválený rozpočet verejnej správy na rok 2023 bol v súlade s vypočítaným limitom na rok 2023.

Príloha 1 – Vyčíslenie položiek zohľadnených pri hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov

Hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov vychádza z postupu uvedeného v platnej metodike dohodnutej s MF SR z 22. decembra 2022¹⁰. Táto príloha obsahuje popis identifikácie resp. výpočtu jednotlivých položiek, ktoré sa pri hodnotení zohľadnili. Nižšie uvedené tabuľky sú zverejnené spolu s týmto materiálom v podobe dátového súboru.

Výdavky spadajúce pod limit verejných výdavkov

Východiskom hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov sú údaje za rok 2023 z jarnej notifikácie deficitu a dlhu zverejnené ŠÚ SR 22. apríla 2024. RRZ vychádza z podkladových dát ŠÚ SR v databázovej podobe s členením podľa používaných klasifikácií (druhovú, ekonomickú, zdrojovú, COFOG, subsektory ESA, položky ESA) a identifikovanou protistranou v prípade transferov medzi subjektmi verejnej správy¹¹.

Prvým krokom bolo vylúčenie príslušných výdavkov samospráv z celkových výdavkov verejnej správy, keďže výdavky samosprávy nespádajú pod limit verejných výdavkov (Tabuľka 2). Súčasťou limitu verejných výdavkov sú iba výdavky ústrednej vlády a zdravotných poisťovní, ktoré poskytujú samosprávam na financovanie svojich činností (napríklad prenesený výkon štátnej správy, financovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach samospráv). Následne sa z výdavkov vylúčili aj ostatné položky nespádajúce pod limit (Tabuľka 3).

Tabuľka 2: Vyčíslenie výdavkov bez samosprávy v roku 2023

(tis. eur)	2023	poznámky
1. Výdavky verejnej správy	58 852 642	
2. Výdavky územnej samosprávy:	10 515 319	
a.) výdavky na EÚ fondy, spolufinancovanie a úrokové náklady	1 233 724	vylučujú sa ako celok za VS v osobitných položkách
b.) transfery pre ústrednú vládu	52 646	nie sú súčasťou konsolidovaných výdavkov VS
c.) ostatné výdavky	9 228 949	
3. Transfery pre územnú samosprávu	8 271 551	od subsektorov S.1311 a S.1314
a.) podielové dane	3 858 456	nie sú súčasťou limitu
b.) EÚ fondy a spolufinancovanie	1 202 906	nie sú súčasťou limitu
c.) ostatné transfery	3 210 189	
4. Výdavky bez subsektoru územnej samosprávy (1-2c+3c)	52 833 881	

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

¹⁰ [Metodika výpočtu, aktualizácie a hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov](#), december 2022.

¹¹ Identifikácia protistrany je dôležitá z hľadiska hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov kvôli tomu, že súčasťou limitu verejných výdavkov sú aj transfery od ústrednej vlády a fondov sociálneho zabezpečenia poskytnuté subjektom územnej samosprávy.

Tabuľka 3: Ostatné položky mimo limitu verejných výdavkov v roku 2023

(tis. eur)	2023	poznámky
Výdavky VS z prostriedkov rozpočtu EÚ*	3 713 817	podľa kódov zdrojovej klasifikácie poskytnutých MF SR
Výdavky VS na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu*	702 916	podľa kódov zdrojovej klasifikácie poskytnutých MF SR
Odvody Európskej únii	945 834	EKRK 649005 v štátnom rozpočte
Výdavky na správu dlhu verejnej správy	1 420 730	ESA položka D.41PAY
Jednorazové výdavky	2 232 308	odhad RRZ, podrobný zoznam v Tabuľke 9
Výdavky ovplyvnené hospodárskym cyklom	9 520	odhad RRZ

* vrátane prostriedkov mechanizmu obnovy a odolnosti a platenej DPH k týmto prostriedkom

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Celková suma príjmov verejnej správy pochádzajúcich z európskych zdrojov vykázaná a zverejnená Eurostatom za rok 2023 predstavuje 3,971 mld. eur¹². Z tejto sumy vychádza aj výpočet RRZ pri hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov.

V Štátnom záverečnom účte za rok 2023 je uvedená výška hotovostných výdavkov štátneho rozpočtu financovaných z rozpočtu EÚ¹³ v sume 4,907 mld. eur. Výška týchto výdavkov po aplikovaní úprav Štatistickým úradom SR v zmysle metodiky ESA 2010 (napríklad vylúčenie prostriedkov, pri ktorých konečných príjemcom nie je verejná správa, zohľadnenie refundácií niektorých jednorazových výdavkov, zohľadnenie nadkontrahovania eurofondov) a zahrnutí prostriedkov mechanizmu obnovy a odolnosti predstavuje 3,714 mld. eur. Rozdiel oproti sume, ktorú zverejnil Eurostat, vo výške približne 257 mil. eur tak tvoria príjmy iných subjektov verejnej správy a z iných zdrojov od európskych inštitúcií (napríklad prostriedky na vyradovanie bloku V1 elektrárne Jaslovské Bohunice, prostriedky na financovanie infraštruktúrnych projektov – Connecting Europe Facility).

Celková vykázaná suma príjmov z európskych zdrojov sa v hodnotení Rady zohľadňuje v dvoch krokoch:

- V prvom kroku sa vyhodnocuje suma tých eurofondov, ktoré sa zohľadnili pri výpočte limitu na základe rozpočtovaných údajov a na základe metodiky dohodnutej s MF SR¹⁴ (ide o sumu uvedenú v Tabuľke 3, t.j. 3,714 mld. eur zodpovedajúcu eurofondom, ktoré sú príjmom a výdavkom štátneho rozpočtu).
- Súčasťou hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov je aj zohľadnenie tzv. účelovo určených príjmov. Ide napríklad o príjmy z grantov, ktorými sa financujú dodatočné výdavky, kam vecne patria aj vyššie uvedené ostatné príjmy z európskych zdrojov. Ich odlišné čerpanie v porovnaní s predpokladmi pri výpočte limitu sa takisto povinne zohľadňuje v hodnotení plnenia limitu (Tabuľka 6).

¹² Konkrétne ide o súčet prijatých bežných a kapitálových transferov od inštitúcií a orgánov Európskej únie (D7REC_S212 a D9REC_S212).

¹³ Do tejto sumy patria prostriedky z poľnohospodárskych fondov, štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho námorného a rybárskeho fondu, Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu, Programov Európskej územiaj spolupráce a Operačného programu sociálneho zabezpečenia najodkázanejších osôb.

¹⁴ [Metodika výpočtu, aktualizácie a hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov](#), december 2022, tabuľka 7, str. 47.

Vplyv schválených legislatívnych zmien na príjmy a dlhodobú udržateľnosť

Do hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov sa premietajú aj schválené legislatívne zmeny s vplyvom na príjmy verejnej správy alebo dlhodobú udržateľnosť verejných financií schválených v priebehu roku 2023 (Tabuľka 4)¹⁵.

Legislatívne opatrenia zahŕňajú zmeny registračného poplatku na osobné autá a zrušenie koncesionárskych poplatkov, ktoré znižujú príjmy verejnej správy. Pri zvyšných opatreniach ide o legislatívu, ktorej strednodobé vplyvy sa odlišujú od dlhodobých vplyvov:

- Mimoriadne valorizácie sociálnych transferov zvyšujú výdavky verejnej správy iba v jednom roku, čo má zanedbateľný vplyv na ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti a z pohľadu limitov tak ich vyššie výdavky nepretrvávajú za horizontom stredného obdobia, do aktualizácie sa premietnu v podobe zvýšenia limitu o vplyvy týchto opatrení v roku 2023.
- Zmeny v minimálnych dôchodkoch povedú k vyššiemu nárastu výdavkov (v pomere k HDP) v dlhodobom horizonte v porovnaní so strednodobým horizontom. Limit verejných výdavkov v takomto prípade vyžaduje kompenzáciu ich odhadovaných dlhodobých vplyvov, čo sa premietne v podobe jeho zníženia.

Tabuľka 4: Vplyv schválených legislatívnych zmien na príjmy a dlhodobú udržateľnosť

(tis. eur)	Vplyv opatrenia na saldo VS	Vplyv opatrenia na LVV*	Vplyv na UDU (% HDP)	Príjmy / Výdavky	Poznámky
1. Zmena registr. poplatku na osobných autách	-13 000	-13 000	-	P	PS 2025-2027
2. Zrušenie koncesionárskych poplatkov	-34 836	-34 836	-	P	PS 2025-2027
3. Mimoriadna valorizácia dôchodkov	-523 566	523 566	0,0	V	PS 2025-2027
4. Mimoriadna valorizácia rodičovského príspevku	-31 321	31 321	0,0	V	Kvantifikácia RRZ
5. Mimoriadna valorizácia dávky v hmotnej núdzi	-4 067	4 067	0,0	V	Kvantifikácia RRZ
6. Zmeny v minimálnych dôchodkoch	-10 915	-128 784	0,1	V	Kvantifikácia RRZ
Celkové vplyvy	-617 704	382 334			
Nominálny HDP	122 812 795				ŠÚ SR

* Kladná suma zvyšuje a záporná znižuje limit verejných výdavkov

Pozn.: vplyv bodov 3 až 6 vypočítaný ako rozdiel medzi odhadovaným vplyvom daného opatrenia na ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (UDU) a odhadovaným vplyvom v danom roku

Zdroj: MF SR, RRZ, ŠÚ SR

Bilančné výdavky a zmeny v sektorovej klasifikácii

Platná metodika obsahuje zoznam konkrétnych metodických úprav, tzv. bilančných výdavkov¹⁶, ktoré sa pri hodnotení plnenia limitu zohľadňujú (Tabuľka 5). Nad rámec tohto neboli v roku 2023 identifikované žiadne dodatočné úpravy, ktoré by bolo potrebné zohľadniť. Dôvodom ich zohľadnenia je to, že hoci ovplyvňujú výšku výdavkov verejnej správy, nemajú vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

¹⁵ Zoznam opatrení je totožný s tým, ktorý RRZ zverejnila pri pravidelnej aktualizácii limitu v júni 2023, ktorá napokon nebola schválená. Došlo však k miernej aktualizácii odhadovaných vplyvov niektorých opatrení. Nad rámec týchto opatrení NR SR už do konca roku 2023 neschválila žiadnu legislatívu, ktorá by ovplyvnila limit v roku 2023.

¹⁶ [Metodika výpočtu, aktualizácie a hodnotenia plnenia limitu verejných výdavkov](#), december 2022, str. 41 a 42, Tab. 6.

Tabuľka 5: Bilančné výdavky zohľadnené v hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov

(tis. eur)	Skutočnosť v roku 2023	Predpoklady pri výpočte LVV	Rozdiel
1. Imputované poistné	274 387	225 526	48 860
2. Imputácia výskumu a vývoja (R&D)			
- tržby (P.12)*	471 475	422 851	48 624
- medzispotreba (P.2)	-82 318	-31 036	-51 282
- tvorba hrubého fixného kapitálu (P.5111)	553 793	453 887	99 906
3. FISIM			
- prijaté úroky (D.41REC)*	81 505	20 599	60 906
- platené úroky (D.41PAY)*	-16 740	-38 901	22 161
- medzispotreba (P.2)	98 245	59 500	38 745
4. Softvér	1 543	904	639
5. Umelecká produkcia	31 665	28 095	3 570
6. Naturálne mzdy	212 522	84 317	128 205
7. Odhad transakcie P.12	22 127	0	22 127
8. Vyradovanie jadrových zariadení (decommissioning)	112 175	110 013	2 162
9. Poistné platené štátom na zdravotné poistenie zaznamenané v príjmoch ZP	2 092 939	1 102 969	989 970
10. Transfer na krytie deficitu dôch. systému ozbrojených zložiek	0	69 094	-69 094
11. Poistné platené štátom na sociálne poistenie zaznamenané v príjmoch SP	397 075	402 398	-5 323
12. Poistné platené SP na sociálne poistenie zaznamenané v príjmoch SP	4 049	4 893	-845
13. Dotácie na zelenú energiu	180 552	-30 228	210 780
- príjmy	420 800	258 492	162 308
- výdavky	240 248	288 720	-48 472
14. Vplyv na LVV (suma položiek 1 až 13)	3 898 753	2 480 332	1 418 421
Úrokové príjmy súvisiace s emisiou štátneho dlhu**	335 872	0	335 872
- úroky z úložiek v komerčných bankách	239 677		
- prémie pri emisii dlhu	96 195		

Pozn.: Ide o príjmy a výdavky verejnej správy bez subsektoru územnej samosprávy. FISIM - služby finančného sprostredkovania nepriamo merané

* ide o položky mimo limitu verejných výdavkov (nie sú započítané do celkového vplyvu)

** zohľadňuje sa pri aktualizácii limitu verejných výdavkov pri porovnaní skutočných nedaňových príjmov oproti predpokladom pri výpočte limitu

Zdroj: ŠÚ SR

Bilančné výdavky prispeli k nárastu výdavkov spadajúcich pod limit verejnej správy o 1,4 mld. eur. Najväčší podiel na náraste (približne 1 mld. eur) má zvýšenie poistného plateného štátom na zdravotné poistenie, čo predstavuje transfer zo štátneho rozpočtu pre zdravotné poisťovne na vykrytie ich finančných potrieb. Keďže tento transfer sa v zmysle metodiky ESA2010 nekonsoliduje, prispieva k nárastu príjmov a výdavkov verejnej správy v rovnakej miere bez vplyvu na saldo. Samotné financovanie zdravotnej starostlivosti zo strany zdravotných poisťovní už má vplyv na plnenie limitu verejných výdavkov.

V oblasti zmien v sektorovej klasifikácii RRZ neidentifikovala žiadne úpravy, ktoré by bolo potrebné zohľadniť pri hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov¹⁷.

Účelovo určené príjmy

Rada pri hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov zohľadňuje aj výdavky subjektov verejnej správy z účelovo určených príjmov. Dodatočne získané prostriedky (oproti predpokladom pri výpočte limitu) z grantov a z predaja výrobkov, tovarov a služieb je možné použiť na výdavky nad rámec limitu verejných výdavkov. Naopak, nižšie príjmy sa premietnu aj do sprísnenia limitu. V prípade roku 2023 boli skutočné príjmy subjektov verejnej správy (mimo samosprávy) nižšie ako predpoklad pri výpočte limitu, čo dodatočne sprísnilo limit o 50 mil. eur.

Tabuľka 6: Účelovo určené príjmy

(tis. eur)	Skutočnosť v roku 2023	Predpoklady pri výpočte LVV	Rozdiel
1. Prijaté granty a transfery	173 162	188 136	-27 519
2. Príjmy podľa §17, ods. 4	2 666	2 668	-2
3. Príjmy z predaja výrobkov, tovarov a služieb	1 167 324	1 201 865	-34 541
4. Vplyv na LVV (1+2+3)	1 343 153	1 392 670	-49 517

Zdroj: ŠÚ SR

Vplyvy použitia nevyčerpaných finančných prostriedkov z minulých rokov

Na vyhodnotenie vplyvu použitia nevyčerpaných prostriedkov štátneho rozpočtu podľa § 8 zákona je potrebné porovnať predpoklady o použití nevyčerpaných finančných prostriedkov štátneho rozpočtu z minulých rokov. Vplyv na limit verejných výdavkov však môžu mať iba v prvom roku limitu, nakoľko rok predchádzajúci prvému roku limitu spadá pod limit predchádzajúcej vlády a presuny týchto prostriedkov môžu ovplyvniť plnenie limitu aj z dôvodov mimo kontroly vlády.

Výsledný vplyv je získaný v dvoch krokoch. V prvom kroku je potrebné porovnať predpokladané viazanie prostriedkov na konci roku 2022 konzistentne s odhadom salda v roku 2022, z ktorého vychádzal základný scenár pri výpočte limitu so skutočným viazaním prostriedkov podľa § 8 zákona na konci roku 2022. Týmto princípom sa výška limitu zníži o 82 mil. eur, nakoľko vláda v roku 2022 použila viac prostriedkov ako bol predpoklad pri odhade, z ktorého vychádzal výpočet limitov (Tabuľka 7).

V druhom kroku sa vypočíta vplyv použitia presunutých prostriedkov na saldo a plnenie limitu verejných výdavkov v roku 2023 porovnaním viazaných prostriedkov na konci roku 2022, ktoré sa použili v roku 2023 (Tabuľka 8 – riadok 1a) a nepoužitých prostriedkov bežného roka viazaných na konci roku 2023 (Tabuľka 8 – riadok 2a). Presuny bežných a kapitálových výdavkov mimo obrany prispeli v roku 2023 k zlepšeniu salda v porovnaní s rozpočtom o 176 mil. eur. Zohľadnenie tejto skutočnosti pri

¹⁷ Na základe rozhodnutia ŠÚ SR došlo k vylúčeniu dvoch subjektov zo sektora verejnej správy, ktorých príjmy a výdavky však neboli súčasťou údajov poskytnutých MF SR pri výpočte limitu. Z uvedeného dôvodu nie je potrebné uskutočniť žiadne zmeny. Kompletný zoznam subjektov, zmeny v sektorovej klasifikácii, vrátane vysvetlenia vplyvu zmien na hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov sú vzhľadom na veľký rozsah údajov zverejnené v dátovom súbore k tomuto materiálu.

hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov za rok 2023 znamená, že výdavky spadajúce pod limit by mali byť o uvedenú sumu nižšie¹⁸.

Vo výpočte nie je zahrnuté čerpanie kapitálových výdavkov na obranu, keďže vypočítané limity uvažujú s každoročnými výdavkami na obranu vo výške 2 % HDP bez ohľadu na to, v akej výške sa realizovali v roku 2022 (t.j. či a v akej výške došlo k presunu prostriedkov medzi rokmi). Zároveň presuny podľa §8 sa týkajú hotovostných výdavkov, čo v prípade špecifického charakteru vojenských výdavkov (možnosť relatívne dlhého obdobia medzi časom úhrady – hotovostné výdavky a časom dodania – výdavky podľa ESA 2010) nemusí viesť k rovnakej výške výdavkov v metodike ESA2010.

RRZ zároveň vo výpočte vplyvu prenesených výdavkov nezohľadnila výdavky spojené s ruskou inváziou na Ukrajinu, ani s energo pomocou, keďže tieto považovala v roku 2023 za jednorazové výdavky. RRZ takisto vo výpočte nezohľadnila ani presuny výdavkov spojené s čerpaním eurofondov a Plánu obnovy, keďže nie sú súčasťou limitu verejných výdavkov.

Tabuľka 7: Čerpanie hotovostných kapitálových výdavkov ŠR v roku 2022

(tis. eur)	Spolu	Obrana	Bez obrany
1. Očakávaná skutočnosť 2022 pre ZS LVV	1 379 169	646 019	733 151
- a. zdroj 111	837 665	420 499	417 166
- b. zdroj 131L	319 359	115 941	203 418
- c. ostatné zdroje*	222 146	109 580	112 566
2. Skutočné čerpanie v roku 2022	1 651 276	775 956	875 320
- a. zdroj 111	936 418	360 735	575 683
- b. zdroj 131L	212 355	85 599	126 756
- c. ostatné zdroje*	502 503	329 621	172 881
3. Rozdiel v čerpaní zdrojov 111 a 131L (2a+2b-1a-1b)			81 854
4. Vplyv na výšku LVV cez zmenu zdrojov v §8 (-3)			-81 854

* ide o zdroje 131J a 131K, ktoré sa neprenášajú do roku 2023

Zdroj: MF SR, RRZ

Tabuľka 8: Vplyv §8 na saldo v roku 2023

(tis. eur, bežné a kapitálové výdavky)	Spolu	Obrana	Bez obrany
1. Čerpanie výdavkov v roku 2023 (prenesených podľa §8 z roku 2022)	404 769	66 347	338 422
- a. zdroj 131	383 482	52 103	331 378
- b. zdroj 3UAM	21 287	14 243	7 044
2. Viazanie výdavkov podľa §8 v roku 2023 a presun do ďalších rokov	732 260	125 897	606 363
- a. zdroj 111	626 892	119 341	507 551
- b. zdroj 131M	82 140	0	82 140
- c. zdroj 11UA	358	0	358
- d. zdroj 3UAM	22 871	6 556	16 315
3. Vplyv čerpania a presunu podľa §8 na saldo v roku 2023 (2a-1a)			176 172
4. Vplyv na plnenie LVV v roku 2023 cez zmenu zdrojov v §8 (-3)			-176 172

Zdroj: MF SR

¹⁸ Na druhej strane to ale znamená, že v roku 2024 by bolo k dispozícii dodatočných 176 mil. eur, ktoré by sa premietli do zvýšenia limitu na rok 2024 pri jeho aktualizácii.

Zoznam jednorazových vplyvov zahrnutých v hodnotení plnenia limitu verejných výdavkov

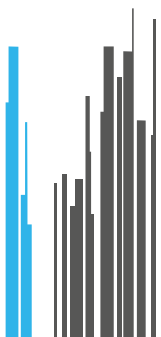
Jednorazové výdavky RRZ identifikovala (Tabuľka 9) na základe princípov stanovených v metodike. Všetky jednorazové výdavky súvisia s mimoriadnymi udalosťami, ako je pandémia a bezpečnostná a energetická kríza. Na účely výpočtu výdavkov spadajúcich pod limit verejných výdavkov RRZ zahrnula iba tie jednorazové výdavky, ktoré boli financované z národných zdrojov. Výdavky financované z európskych zdrojov neboli zahrnuté, aby sa zabránilo duplicitě vo výpočte (keďže boli už v predchádzajúcom kroku vyňaté z výdavkov).

Tabuľka 9: Jednorazové vplyvy v roku 2023

(tis. eur)	ESA2010	Skupina	2023	Druh	Zdroj
Akruálne zaznamenanie DPH	D.2R	ostatné	418 085	P	ŠR
Príjem zo solidárneho príspevku	D.2R	energie	457 117	P	ŠR
Príjem zo solidárneho príspevku (vplyv na DPPO)	D.5R	energie	-95 995	P	ŠR
Odvodová úľava pre poľnohospodárov	D.61	energie	-24 477	P	ŠR
Odvod zo zisku Vodohospodárskej výstavby	D.4R	energie	150 000	P	ŠR
Príjem rezortu obrany z Európskeho mierového nástroja	D.7R	UA	43 644	P	EU
Energo kompenzácie - refundácia	D.7R	energie	936 997	P	EU
Výdavky štátneho rozpočtu na nákup zdravotníckeho materiálu	P.2	pandémia	-88 479	V	ŠR
UA azylové centrum, iné výdavky	P.2	UA	-51 728	V	ŠR
UA príspevok na bývanie - právnické osoby	D.3P	UA	-63 958	V	ŠR
Energo kompenzácie	D.3P	energie	-1 985 300	V	ŠR
Energo kompenzácie	D.3P	energie	-936 997	V	EU
UA príspevok na bývanie - fyzické osoby	D.62	UA	-3 413	V	ŠR
UA dávka v hmotnej núdzi, iné výdavky	D.62	UA	-16 963	V	ŠR
Výdavky štátneho rozpočtu na nákup zdravotníckeho materiálu	P.51G	pandémia	-2 736	V	ŠR
UA azylové centrum, iné výdavky	P.51G	UA	-19 730	V	ŠR
Darovanie vojenských zariadení - poskytnutá technika	D.9P	UA	-510 600	V	ŠR
Darovanie vojenských zariadení - poskytnutá technika	P52D	UA	510 600	V	ŠR
Spolu (vplyv na saldo)			-1 283 933		
- z toho výdavkové opatrenia potrebné pre vyčíslenie výdavkov spadajúcich pod limit verejných výdavkov*			-2 232 308		

* zahrnuli sa sem jednorazové vplyvy na strane výdavkov financované zo zdroja štátny rozpočet

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Príloha 2 – Položky vysvetľujúce prekročenie limitu verejných výdavkov

RRZ pri vyčíslení faktorov, ktoré viedli k prekročeniu limitu verejných výdavkov za rok 2023 vychádzala z údajov zo schváleného rozpočtu. Schválený rozpočet verejnej správy na rok 2023 bol v čase jeho hodnotenia zo strany RRZ v súlade s vypočítaným limitom a jeho výdavky boli podľa RRZ nižšie v porovnaní s limitom približne o 23 mil. eur.

Jednotlivé položky príjmov a výdavkov RRZ rozdelila na tie, ktoré spadajú pod limit a tie, ktoré ho neovplyvňujú. K zlepšeniu salda v porovnaní s rozpočtom prispeli položky mimo limitu verejných výdavkov o 2,9 mld. eur (2,3 % HDP), a to najmä jednorazové vplyvy, úspory výdavkov na spolufinancovanie, čisté úrokové náklady a vplyvy nepoužitých výdavkov štátneho rozpočtu, ktoré sa presunuli do ďalších rokov.

Naopak výdavky spadajúce pod limit mali negatívny vplyv vo výške 1,0 mld. eur (0,8 % HDP), a to najmä v dôsledku vyšších výdavkov na zdravotníctvo, zavedenia trvalých 13. dôchodkov, zmien v minimálnych dôchodkoch a vyšších výdavkov Sociálnej poisťovne.

Tabuľka 10: Porovnanie rozpočtu so skutočnosťou¹⁹

	mil. eur	% HDP
1. Saldo VS - rozpočet	-7 871	-6,44
2. Saldo VS - skutočnosť	-6 010	-4,89
3. Rozdiel (2-1)	1 861	1,54
Príspevky (A+B+C+D):		
A. Položky mimo LVV	2 879	2,34
- výdavky na spolufinancovanie (vrátane DPH k plánu obnovy)	600	0,49
- odvody do rozpočtu EÚ	82	0,07
- úrokové náklady očistené o prijaté úroky	220	0,18
- vplyv prenesených výdavkov podľa §8	176	0,14
- výsledok hospodárenia samosprávy	96	0,08
- jednorazové vplyvy vo výdavkoch	1 530	1,25
- jednorazové vplyvy v príjmoch	336	0,27
- cyklická zložka výdavkov	4	0,00
- príjmy spadajúce pod VpDP (bez jednorazových, bez samospráv a bez vplyvu legisl. zmien)	-331	-0,27
- príjmy nerozpočtovaných subjektov*	118	0,10
- ostatné (zmeny nedaňových príjmov)	48	0,04
B. Výdavky spadajúce pod LVV	-994	-0,81
- výdavky zdravotníctva	-328	-0,27
- 13. dôchodky	-436	-0,36
- zmeny v minimálnych dôchodkoch	-129	-0,10
- výdavky Sociálnej poisťovne	-107	-0,09
- odpustenie covid pomoci pre samosprávy	-152	-0,12
- výdavky RTVS (vrátane zrušenia koncesionárskych poplatkov)	-111	-0,09
- výdavky nerozpočtovaných subjektov*	-72	-0,06
- korekcie (vrátane rezervy)	81	0,07
- ostatné bežné výdavky ŠR (vrátane rezerv)	118	0,10
- ostatné	141	0,11
C. Rozpočet vo vzťahu k LVV	-23	-0,02
D. Vplyv zmeny HDP	-	0,03

Pozn.: (+) zlepšuje a (-) zhoršuje saldo verejnej správy voči schválenému rozpočtu

* Ide napríklad o DataCentrum elektronizácie úz. samosprávy Slovenska, Slovak Business Agency, Fond ochrany vkladov.

Zdroj: RRZ, MF SR, ŠÚ SR

¹⁹ Detailný výpočet s porovnaním údajov v rozpočte so skutočnosťou sa nachádza v podkladovom súbore pre výpočet vyhodnotenia limitu verejných výdavkov.